

Профіль освітньої програми

Назва освітньої програми: Археологія та етнологія

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія

Спеціалізація: Археологія та етнологія

Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу	Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: бакалавр Освітня кваліфікація: бакалавр історії та археології Професійна кваліфікація: фахівець з археології та етнології
Офіційна назва освітньої програми	Археологія та етнологія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому: диплом бакалавра, одиничний. Обсяг освітньої програми: 240 кредитів ЄКТС. Термін навчання: 3 роки і 10 місяців.
Наявність акредитації	Освітня програма впроваджена у 2018 році Первинна акредитація у 2022 р.
Цикл/рівень	Національна рамка кваліфікацій України - 6 рівень, FQ-EHEA - перший цикл, EQF-LLL - 6 рівень.
Передумови	Вимоги щодо попередньої освіти: наявність повної загальної середньої освіти.
Мова(и) викладання	Українська.
Термін дії освітньої програми	
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/15068

Мета освітньої програми

Освітня програма спрямована на забезпечення фундаментальної теоретико-практичної та науково-методичної підготовки висококваліфікованих кадрів, які у процесі підготовки набувають глибоких фундаментальних знань для виконання професійних завдань та обов'язків аналітичного характеру в умовах розвитку сучасного інформаційного суспільства. Надати студентам освіту в галузі археології та етнології з широким доступом до працевлаштування; підготувати студентів до навчально-виховної, науково-методичної, організаційної діяльності; сформувати відповідні компетентності для подальшого навчання і особистісного розвитку.

Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність,	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Спеціалізація: Археологія та етнологія
---	--

спеціалізація (за наявності))	Обсяг освітньої програми: 240 кредитів ЄКТС. Цикл нормативних навчальних дисциплін – 180,0 кредитів ЄКТС, 5400 год. Цикл дисциплін вільного вибору студента – 60,0 кредитів ЄКТС, 1800 год.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціалізована археологічна та етнологічна освіта в контексті відповідної спеціальності та галузі знань. Ключові слова: археологія, етнологія, міждисциплінарний підхід, археологічні дослідження, етнологічне вивчення, методика археологічних досліджень, практика польових етнологічних досліджень, тощо.
Особливості програми	ОП з археології надає можливість студентам: - займатися науковою роботою, - проходити польову та камеральну практику, - вивчати іноземні (у т.ч. регіональні) мови, - навчатися та проходити практики у навчальних закладах України та сусідніх країн у відповідності до угод про співпрацю та обмін студентами, - здійснювати екскурсії по містах України та сусідніх країн.
Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець зі спеціальності археологія та етнологія готується для викладацької, наукової, культурно-освітньої, музейної, охоронної в галузі пам'яток історії та культури, роботи в навчальних закладах, дослідницьких установах, музеях, архівах, засобах масової інформації, системі охорони пам'яток історії та культури. Основні сфери діяльності: <u>заклади освіти:</u> викладач історичних дисциплін в середніх школах, ліцеях; керівник шкільного музею, краєзнавчого гуртка; <u>вища школа, науково-дослідні заклади:</u> старший лаборант, викладач археології, етнології, музеєзнавства, джерелознавства, історії; керівник археологічної та етнографічної практики, науковий працівник у науково-дослідних установах; керівник археологічних розкопок тощо; <u>музеї:</u> лектор-екскурсовод, краєзнавець, лаборант, інженер, науковий працівник експозиційних відділів та фондів; <u>архіви:</u> архівіст та науковий працівник спеціалізованих архівів наукових установ, музеїв, закладів охорони пам'яток історії та культури; <u>установи охорони та використання пам'яток історії та культури:</u> наукові дослідники, консультанти, інспектори, референти; працівники заповідників історико-археологічного та етнологічного профілю; <u>краєзнавчі та туристичні організації:</u> екскурсовод, лектор-екскурсовод, організатор екскурсійних бюро та національного туризму відповідного профілю; <u>засоби масової інформації:</u>

	науковий редактор, консультант.	
Подальше навчання	Після завершення навчання за освітнім ступенем «бакалавр» та здобуття кваліфікації «стажист-дослідник з археології та етнології», можна продовжувати навчання на другому (магістерському) освітньому ступені за відповідною або суміжною спеціалізацією (спеціальністю).	
Викладання та оцінювання		
Викладання та навчання	Ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізуються через навчання на основі досліджень, посилення практичної орієнтованості та творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної навчальної та дослідницької роботи з використанням елементів дистанційного навчання, розв'язування прикладних задач, виконання проектів, навчальних та виробничих практик, курсових робіт.	
Оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, модульний, підсумковий контроль); модульні контрольні роботи, індивідуальні проектні роботи, тестування, заліки, звіти про практику, курсові роботи, заліки, екзамени.	
Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі археології, етнології, історії, архівознавства, музеєзнавства, пам'яткознавства та ін., в процесі різнопланової фахової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК - 1	Вправність мислення. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хиби та вразливі місця, суперечності та неповноту аргументації. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань і стратегій/способів мислення. Здатність раціонально організовувати власну діяльність та ефективно використовувати час.
	ЗК - 2	Розвиненість рефлексії. Здатність відрізнити суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних та аргументованих, вміння надавати перевагу останнім. Критичність і самокритичність мислення. Схильність до самоперевірки отриманих результатів, турбота про якісне виконання професійних завдань.
	ЗК - 3	Інтелектуальна комунікація. Увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст і структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати. Здатність

		<p>брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації. Навички роботи в групі, розподіл функцій в колективній роботі. Відкритість, здатність сприймати та враховувати зауваги, оптимізувати власну позицію в процесі обговорення, налаштованість на діалог, залучення у власні міркування висловлених слухних ідей. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p>
	ЗК - 4	<p>Мовно-текстологічна здатність. Аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї. Порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми. Навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури. Дотримання стандартів академічного оформлення тексту. Здатність використовувати (усно і письмово) державну мову в усіх сферах суспільного життя, читати фахову літературу іноземною, зокрема англійською мовою.</p>
	ЗК - 5	<p>Особиста ціннісно-вольова налаштованість. Інтелектуальне сумління, чесність у своїй справі та уникання симуляцій, плагіату та інших виявів недоброчесності. Розуміння необхідності відповідального ставлення до роботи, чіткого і своєчасного виконання обов'язків. Здатність працювати в колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам. Здатність життєво та фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі та цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК - 1	<p>Здатність виявляти та опрацьовувати археологічні, етнографічні та історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію.</p>

ФК - 2	Здатність здійснювати археологічні, етнографічні та історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних.
ФК - 3	Вміння створювати тексти однією з іноземних мов з використанням термінів, які прийняті в фаховому середовищі.
ФК - 4	Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації.
ФК - 5	Здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі археології, етнології та історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення археологічної, етнологічної та історичної науки.
ФК - 6	Вміння застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі в середніх, професійно-технічних закладах та в системі післядипломної освіти.
ФК - 7	Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної спеціалізації при розробці (у відповідності до певних вимог) наукових проектів прикладної спрямованості, а також при вирішенні певних практичних проблем.
ФК - 8	Здатність в межах обраної спеціалізації здійснювати інноваційні дослідження, які спрямовані на вирішення фундаментальних наукових проблем, вміння готувати результати наукових досліджень до оприлюднення у фаховому середовищі.
ФК - 9	Вміння застосовувати сучасні методи викладання археології, етнології, історії та суміжних дисциплін у навчальних закладах.
ФК - 10	Аналізувати передовий, новаторський педагогічний досвід та власний досвід роботи. Постійно займатися професійною самоосвітою та самовихованням. Корегувати та прогнозувати результати своєї навчально-виховної роботи.
ФК – 11	Формувати позитивне ставлення до вивчення археології й етнології та до суспільно-корисної діяльності.
ФК – 12	Виявляти особливості міжособистісних стосунків, їх структури, стану психологічного клімату, причини конфліктів.

ФК – 13 Здійснювати профорієнтаційну роботу.

Програмні результати навчання

ПРН - 1	Мати теоретичні знання у галузі археологічних, етнологічних, історичних, політичних, гуманітарних та соціально-економічних дисциплін. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, категоріальний апарат з історії, археології та етнології.
ПРН - 2	Розуміти суспільні відносини, основні закономірності і тенденції історичного розвитку, соціально-економічного, суспільно-політичного, національно-культурного, духовного життя.
ПРН - 3	Знати історію розвитку вітчизняної та зарубіжної археології та етнології.
ПРН - 4	Знати методику опрацювання археологічних та етнологічних джерел.
ПРН - 5	Мати технічні навички володіння засобами для обробки наукової інформації. Використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення і сучасні технічні засоби навчання.
ПРН - 6	Знання історичного розвитку в різні епохи людських цивілізацій, особливостей природи, географічного і геополітичного положення, культури, структури населення та економіки, державного ладу провідних країни та груп країн світу, основ філософії, історії, політології, соціології, історіографії.
ПРН - 7	Володіти методологією та методикою досліджень історії різних цивілізацій, спільнот.
ПРН - 8	Знання однієї іноземної мови на рівні достатньому для спілкування та опанування фахової літератури.
ПРН - 9	Займатися краєзнавчою роботою, вести екскурсійну діяльність.
ПРН - 10	Здійснювати організаційно-управлінську діяльність з врахуванням культурно-історичного контексту в процесі формування і реалізації державної політики і прийняття рішень органами державного управління і місцевого самоврядування в сфері науки, освіти, а також державної охорони і збереження історико-культурного (археологічного та етнологічного) спадку, робота з базами даних і інформаційними системами при реалізації організаційно-управлінських функцій.
ПРН - 11	Здійснювати інформаційно-аналітичну або культурно-просвітницьку діяльність в області збереження історико-культурної (археологічної та етнологічної) спадщини України.
ПРН - 12	Здійснювати освітньо-виховну або педагогічну діяльність, орієнтована на аналіз і пояснення етнокультурних явищ минулого в структурі цивілізаційної складової історичного процесу, практичне використання знань педагогічної майстерності на усіх рівнях загальної та професійної освіти, застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі.
ПРН - 13	Здійснювати науково-дослідницьку діяльність в області археології та етнології, а саме, підготовку і проведення науково-дослідної роботи на основі сучасних міждисциплінарних підходів, підготовка та проведення наукових семінарів, конференцій, підготовка і редагування наукових публікацій, використання в

	дослідницькій практиці сучасного програмного забезпечення, у т.ч. розробка тематичних мережеских ресурсів, баз даних і інформаційних систем.
ПРН - 14	Здійснювати експертно-аналітичну (консультативну) діяльність у вигляді розробки історичних та соціально-політичних аспектів в діяльності інформаційно-аналітичних центрів, суспільних, державних і муніципальних установ і організацій засобів масової інформації.
ПРН - 15	Здійснювати адміністративно-господарську діяльність, яка сприятиме оволодінню знань і необхідних компетенцій в області археології та етнології, які сприятимуть виконанню завдань збереження археологічної та етнологічної спадщини і керівництво цими ресурсами.
ПРН - 16	Здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі: аргументувати актуальність теми обраного наукового проекту (дипломної роботи), встановлювати її зв'язок з пріоритетними напрямками розвитку сучасної науки в Україні; критично оцінювати ступінь розробленості дослідницької проблеми та новизну отриманих результатів; чітко пояснювати мету, задачі, об'єкт, предмет та методи дослідження; узагальнювати результати дослідницької (дипломної) роботи та рекомендувати шляхи їх використання; робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи; порівнювати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем історії, етнології та археології.
ПРН - 17	На практиці застосовувати знання в області охорони праці.
Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Склад проектної групи освітньої програми професорсько-викладацький склад, що задіяний до викладання навчальних дисциплін за спеціальністю відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Навчальний процес передбачає можливу участь закордонних фахівців.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребам. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам. Для проведення практичних занять, інформаційного пошуку та обробки результатів наявні спеціалізовані комп'ютерні класи факультету з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим відкритим доступом до Інтернет-мережі.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний Веб-сайт http://www.uzhnu.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. - Необмежений доступ до мережі Інтернету. - Наукова бібліотека, читальні зали. - Віртуальне навчальне середовище Moodle. - Навчальні і робочі плани. - Графіки навчального процесу. - Навчально-методичні комплекси дисциплін. - Дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін, програми практик.

	<ul style="list-style-type: none"> - Методичні вказівки щодо виконання курсових та бакалаврської робіт. - Наочні навчальні посібники – колекції археологічного музею та НДІ карпатознавства, результати польових досліджень кабінету етнології, картографічні матеріали, тематичні презентації. - Електронні навчальні курси із можливістю дистанційного навчання та самостійної роботи. - Навчально-методичні центри: Археологічний музей Ужгородського університету, археологічна (камеральна) лабораторія, лабораторія етнології, фольклористики та краєзнавства.
Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних закладах вищої освіти на основі двосторонніх договорів між Ужгородським національним університетом та університетами України.
Міжнародна кредитна мобільність	Угоди щодо семестрового академічного обміну між Поморською Академією у м. Слупськ (Польща) та Ужгородським національним університетом та іншими європейськими навчальними закладами.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе навчання іноземних громадян. Навчання іноземних студентів проводиться на загальних умовах або за індивідуальним графіком.

Гаранти освітньої програми: кандидат історичних наук, доцент Прохненко І.А.